

Tuncer Baykara, I. Gıyaseddin Keyhusrev, 1164 – 1211. Gazi – Şehit (= Ο Γκιασεντίν Κεϋχουσρεβ [Καΐχουσρόης] Α΄. Ο μάρτυρας-γαζής), Άγκυρα 1997, σσ. 95, 1 χάρτης, 6 εικόνες, 2 παραρτήματα.

Μονογραφία στα πλαίσια της σειράς της Τουρκικής Ιστορικής Εταιρείας (Türk Tarih Kurumu Yayınları XXIV – αρ. 20), που εξετάζει τη σταδιοδρομία του «Γιαθατίνη» ή «Ιαθατίνη» Καΐχουσρόη, όπως τον αποκαλούν οι βυζαντινές πηγές (βλ. G. Moravcsik, *Byzantinoturcica*, Β΄, β΄ έκδ., Βερολίνο 1958, ανατύπ. Λέιντεν 1983, σσ. 112-113.- A. Savvides, *Byzantium in the Near East... A.D. c. 1192-1237*, Θεσσαλονίκη 1981, σ. 55 εξ. και του ιδ., *Μελετήματα βυζαντινής μεσαιωνικής και ισλαμικής ιστορίας. Ανατύπωση άρθρων 1984-1994*, Φάραλα – Θεσσαλονίκη 1997, σσ. 67-68), του νεώτερου (από Χριστιανή μητέρα) από τους εννέα γιους του ενδόξου Σελτζούκου σουλτάνου Κιλίτζ Αρσλάν Β΄ (1156-1192), τον οποίο διαδέχτηκε το 1192 και μετά από ανατροπή του, το 1197, ξαναεπέστρεψε για δεύτερη φορά στο θρόνο του Ικονίου (1204/5-1211), για να σκοτωθεί τελικά μαχόμενος κατά των Βυζαντινών του κράτους της Νικαίας στη μάχη της Αντιοχείας του ποτ. Μαιάνδρου (πρβλ. Cl. Cahen, "Kaykhusraw I", *Encyclopaedia of Islam*, β΄ έκδ., 4, ανατύπ. 1997, σ. 816.- Α. Σαββίδης, «Καΐχουσρόης Α΄», *Μεγάλη Γενική Εγκυκλοπαίδεια ΥΔΡΙΑ* 30, 1983, σσ. 53-54.- R. Lindner, "Qaykhusraw I", *Dictionary of the Middle Ages* 10, 1989, σσ. 231-232.- λεπτομέρειες για τη μάχη του 1211 στον A. Savvides, *Journal of Oriental and African Studies* 8, 1996, σσ. 73-82).

Τα πέντε βασικά κεφάλαια του βιβλίου του καθηγητή T. Baykara (με τις υποενότητες και τα υποκεφάλαιά τους), παρακολουθούν τον ταραχώδη βίο και την πολιτεία του ηγεμόνα αυτού του Ικονίου, που έζησε εξόριστος σε βυζαντινά εδάφη πριν επανέλθει στο θρόνο του (1204/5). Στο τέλος παρέχεται χρονολόγιο της σουλτανείας του (σ. 73), καθώς και βιβλιογραφία πηγών (μόνο ανατολικών / πέντε μουσουλμανικών και μιας συριακής: Μπαρ Εβραίου) και βοηθημάτων (σσ. 79-80), από την οποία ατυχώς απουσιάζουν οι βασικές βυζαντινές πηγές (Νικήτας Χωνιάτης, Γεώργιος Ακροπολίτης, Θεόδωρος Σκουταριώτης, Βίος Ιωάννη Βατάτζη του Ελεήμονος του Γεωργίου Πελαγονίας, Νικηφόρος Γρηγοράς), καθώς και βασικά συγγράμματά περί βυζαντινο-σελτζουκικών σχέσεων της δυτικής ιστοριογραφίας, όπως εκείνο του Σπ. Βρυώνη (*The decline of*

medieval Hellenism, in Asia Minor..., Παν/μιο Καλιφόρνιας 1971, ανατύπ. 1986 και τώρα σε ελληνική μετ., Αθήνα 1996).

Α. Σαββίδης (ΚΒΕ/ΕΙΕ, Αθήνα)

İşin Demirkent, *Hach Seferleri* (= Οι επιχειρήσεις των Σταυροφόρων / Οι Σταυροφορίες), Κωνσταντινούπολη 1997, σσ. 306, χάρτες, σχεδιαγράμματα, πλούσια εικονογράφηση.

Η συγγραφέας, καθηγήτρια μεσαιωνικής ιστορίας στο Πανεπιστήμιο της Κωνσταντινούπολης και μέλος της Διεθνούς Εταιρείας για τη Μελέτη των Σταυροφοριών και της Λατινικής Ανατολής, ειδικεύεται στην ιστορία των Σταυροφοριών και στις σχέσεις των προ-Οθωμανών Τούρκων (Σελτζούκων κ.ά.) με το Βυζάντιο και τα λατινικά σταυροφορικά κράτη της Ανατολής στους αιώνες 11ο – 13ο. Έχει μεταξύ άλλων εκδόσει μια δίτομη ιστορία της σταυροφορικής κομητείας της Έδεσσας (για τις περιόδους 1098-1118 και 1118-1146, Άγκυρα 1990-1994, στη σειρά μονογραφιών της Τουρκικής Ιστορικής Εταιρείας / *Türk Tarih Kurumu*), μια μονογραφία για τον Σελτζούκο σουλτάνο της Μικράς Ασίας (του Σουλτανάτου του «Ρουμ»), Κιλίτζ Αρσλάν Α΄ (Άγκυρα 1996 – βλ. παρουσίαση στον παρόντα τόμο των Βυζαντιακών), τουρκικές μεταφράσεις των Βυζαντινών ιστοριογράφων Μιχαήλ Ψελλού (Άγκυρα 1992) και Ιωάννη Κίνναμου (υπό έκδοση), σειρά μελετών και άρθρων σε διάφορα τουρκικά περιοδικά γύρω από ποικίλα σταυροφορολογικά ζητήματα, καθώς και εγκυκλοπαιδικά λήμματα στις γνωστές τουρκικές εγκυκλοπαίδειες *İslam Ansiklopedisi* και *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi* (στα πλαίσια των οποίων έχει δημοσιεύσει ειδικά λήμματα περί Σταυροφοριών / *Haçlılar* και Βυζαντίου / *Bizans*).

Η εδώ παρουσιαζόμενη καλαίσθητη και εκδοτικά προσεγμένη επίτομη ιστορία των Σταυροφοριών (με επιλεγμένη βιβλιογραφία πηγών – βοηθημάτων στις σσ. 287-290), προσφέρει μια αναλυτική αφήγηση των γεγονότων σε 21 κεφάλαια (με τα υποκεφάλαιά τους), αρχίζοντας από τα προεόρτια της Α΄ Σταυροφορίας (1096-1099) και φθάνοντας στην Η΄ Σταυροφορία (1270), με ιδιαίτερα χρήσιμες και ενημερωμένες πληροφορίες για την τοπογραφία-τοπική ιστορία της Μέσης Ανατολής, καθώς και για τους διάφορους λαούς και δυναστείες της Ανα-